

Θεσ/νίκη 20/4/2016

Πρός
τήν Ἱερά Σύνοδο
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἱ. Γενναδίου 14
115 21 ΑΘΗΝΑ

Κοινοποίηση: Πρός ὄλους τούς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Ε΄ ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

[Σαμπεζύ – Γενεύη, 10-17 Ὀκτωβρίου 2015]:

«ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΙΠΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΝ»

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐπειδή ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος – στό Ὑπόμνημά του, μέ ἀριθμ. Πρωτ. 183/2016/1-4-16, πρὸς τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος – μέ ἐμφανίζει νά συμφωνῶ μαζί του σέ συγκεκριμένες ἐκκλησιολογικές θέσεις (βλ.σ. 8 τοῦ Ὑπομνήματός του), αἰσθάνομαι ὑποχρεωμένος νά διευκρινίσω μέ κάθε σαφήνεια καί σεβασμό τίς ἐπ' αὐτῶν θεολογικές μου θέσεις. Παράλληλα, θεωρῶ σκόπιμο καί κύριο νά τοποθετηθῶ στό ὅλο Ὑπόμνημα τοῦ Σεβασμιωτάτου, γιατί ἔμμεσα –πλήν σαφῶς– ὑφέρπει ἡ ἐντύπωση, ὅτι εἶμαι σύμφωνος μέ ὅσα ἐκθέτει ὁ ἴδιος στό ἐν λόγω Ὑπόμνημα, ἐνῶ στήν πραγματικότητα ὄχι ἀπλῶς διαφωνῶ, ἀλλά καταλήγω καί σέ ἀντίθετα συμπεράσματα, ὅπως θά ἀποδειχθεῖ ἀπό τήν κριτική, πού θά ἀκολουθήσει. Γι' αὐτό, Σᾶς παρακαλῶ, ταπεινῶς, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, νά κάνετε τόν κόπο –γιά μιᾶ ἀκόμη φορά- νά μελετήσετε τό νέο κείμενό μου.

Συγκεκριμένα, στή σελίδα 8, ό Σεβασμιώτατος μέ παρουσιάζει νά συμφωνώ μέ τό θεολογικό έπιχείρημα κάποιας Σλαβικής Όρθοδόξου Έκκλησίας, τό όποίο τελικώς αποδέχθηκε ή Ε΄ Προσυνοδική Πανορθόδοξη Διάσκεψη, υίοθετώντας τήν διατύπωση: «Η Όρθόδοξος Έκκλησία αναγνωρίζει τήν ιστορικήν ύπαρξιν άλλων Χριστιανικών Έκκλησιών καί Όμολογιών μή εύρισκομένων έν κοινωνία μετ΄ αυτής» (Άρθρο 6).

Γράφει, χαρακτηριστικά, ό Σεβασμιώτατος: «ειδικότερον δέ διά τήν Ρωμαιοκαθολικήν Έκκλησίαν άνέφερε (ένν. ή Σλαβική Όρθόδοξη Έκκλησία), ότι ό όρος «Έκκλησία» χρησιμοποιείται ως περιγραφικός (terminus technicus) καί ούχι μέ δογματικόν περιεχόμενον καί κατά κυριολεξίαν, θεωρούσα μάλιστα ότι εις τούς Ρωμαιοκαθολικούς ύφίστανται θεολογικώς «στοιχεία έκκλησιαστικότητος» (vestigia ecclesiae), ως ό τύπος του τριαδολογικού βαπτίσματος, ή Θεία Εύχαριστία, ή Ίερωσύνη, ή συνοδικότης, άνεξαρτήτως του λανθασμένου «τύπου» καί «τρόπου» λειτουργίας αυτών, άποψιν τήν όποίαν έπιβεβαιώνει καί ό Έλλογιμώτατος Καθηγητής Δημ. Τσελεγγίδης, (Δυτική Θεολογία καί Πνευματικότητα, έκδ. Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, ά.χ. σελ. 7: «ή ρωμαιοκαθολική διδασκαλία δέν είναι έξολοκλήρου άπορριπτέα»!!!).

Ποιά είναι όμως ή αλήθεια των πραγμάτων; Πρώτον, ό Σεβασμιώτατος παραπέμπει σέ μένα κατά τρόπο άντιεπιστημονικό. Παραπέμπει δηλαδή σέ Πανεπιστημιακές Σημειώσεις που δέν συνιστούν επιστημονικό σύγγραμμά μου. Δεύτερον, τό κείμενό μου στήν σελ. 7 έχει ως έξής: «Καταρχήν, πρέπει νά πούμε – συμφωνώντας μέ τον π. G. Florovsky, ότι ή Δυτική Θεολογία δέν είναι άπορριπτέα στό σύνολό της», πράγμα που είναι αυτονόητο. Τουτο, όμως, δέν σημαίνει ότι αποδέχομαι όλα όσα γράφει ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας προηγουμένως, αλλά καί στή συνέχεια. Η παραπάνω διατύπωση μου κάθε άλλο παρά οδηγεί στό σφαλερό συμπέρασμα του Σεβασμιωτάτου, ότι δηλαδή έγώ «έπιβεβαιώνω τήν άποψιν» τής συγκεκριμένης Σλαβικής Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Στό Υπόμνημά του, ό Σεβασμιώτατος προβαίνει σέ έπεξήγηση κάθε παραγράφου του Κειμένου: «ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΙΠΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΝ», «προκειμένου», όπως γράφει, «νά άρθούν αι τυχόν έπιφυλάξεις καί επί τω τέλει όλων όλων άνέφερον εισαγωγικώς» (σ. 4).

α) Στην επεξήγηση τῆς §1, ὁ Σεβασμιώτατος, ἀναφερόμενος στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, σημειώνει, ὅτι αὐτή «συμβάλλει εἰς τήν ὅλην πορείαν προωθήσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι (ἐνν. Χριστιανοί) ἐξαιτίας τῶν κατὰ καιροῦς αἰρέσεων καί σχισμάτων τυγχάνουν ἤδη διηρημένοι καί ἀποσχισμένοι ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος». Καί συνεχίζει, γράφοντας τά ἐξῆς: «Ἡ παρούσα παράγραφος ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν ταυτίζεται, ὡς πρὸς τήν ἐκκλησιολογική της αὐτοσυνειδησία, πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, ἀναγνωρίζει ὅμως ὅτι ὑφίσταται διάσπασις τῶν Χριστιανῶν, καί οὐχί τῶν Ὁρθοδόξων, ὡς ἐσφαλμένως διατυπύεται ὑπό τῶν ἐπικριτῶν, καί οὕτως συμβάλλει εἰς τήν ὅλην διαδικασίαν πρὸν ἐπίτευξιν τῆς ἐνότητος ὅλων μετ' Αὐτῆς, ὡς τῆς «οὔσης τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», πρωτίστως διὰ τῆς ἐπιλύσεως τῶν διαφόρων θεολογικῶν διαφορῶν» (σελ. 4).

Ἔχουμε τήν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος κ. Χρυσόστομος προβαίνει σέ συνειδητή, ἐξωπραγματική ὠραιοποίησιν τῆς πραγματικότητος μέ προσωπικές ἐρμηνευτικές προσεγγίσεις, πού ὅμως δέν τεκμαίρονται ἀπό τό Προσυνοδικό Κείμενο, πού ἐπισυνάπτουμε. Οὔτε στό ἐν λόγω Κείμενο οὔτε σέ ἄλλα Κείμενα τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων, ἀλλά καί οὔτε ἀπό τοὺς ἐπίσημους λόγους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καί πολύ περισσότερο ἀπό τίς ἐπίσημες Διμερεῖς σχέσεις καί πράξεις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τεκμαίρεται, ἐπ' οὐδενί, ὁ ἐρμηνευτικός ἰσχυρισμός τοῦ Σεβασμιωτάτου. Ἀπεναντίας, θά ἔλεγα, οἱ ἐπίσημοι λόγοι καί τά ἔργα τους παραπέμπουν σαφῶς στήν ἐντελῶς ἀντίθετη ἄποψη (βλ. τοὺς χαρακτηρισμούς τῶν ἑτεροδόξων ὡς «ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν», τίς συμπροσευχές κ. ἄ.).

Ἀλλά, οὔτε στήν § 1, οὔτε καί στίς ἄλλες §§ τοῦ ἐπίσημου Κειμένου ἀναφέρεται ὅτι ἡ «ἐπίτευξιν τῆς ἐνότητος ὅλων μετ' Αὐτῆς, ὡς τῆς «οὔσης τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», θά γίνει, «πρωτίστως διὰ τῆς ἐπιλύσεως τῶν διαφόρων θεολογικῶν διαφορῶν» (σελ. 4). Ἐκεῖνο πού εἶναι φανερό σέ ὅλο τό Προσυνοδικό Κείμενο εἶναι ὅτι, σκοπίμως, ἀποσιωπᾶται ὁ συγκεκριμένος αὐτός τρόπος τῆς ἐνότητος μέ τοὺς ἑτεροδόξους. Ἀποσιωπᾶται, ἐπίσης σκοπίμως, καί ἀπό τόν Σεβασμιώτατο ἐδῶ, ἡ ἀποτυχία ὅλων τῶν Διμερῶν Θεολογικῶν Διαλόγων ἕως σήμερα μέ τοὺς ἑτεροδόξους, ὅπως ὁ ἴδιος, ἄλλωστε, βεβαίωσε σέ Ἐκθεσὴ του πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας.

Κατά συνέπεια, ή έως τώρα μέθοδος και κυρίως οι προϋποθέσεις των Διμερών Θεολογικών Διαλόγων και των Κοινών Κειμένων στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.) δέν είναι λογικῶς και θεολογικῶς ὀρθό νά νομιμοποιούνται θεσμικά σέ μία Πανορθόδοξη Σύνοδο. Ἀπεναντίας, θά πρέπει νά ἀναθεωροῦνται και νά τεθοῦν οι διαχρονικές ἀγιοπατερικές μέθοδοι και προϋποθέσεις, πού ἐφαρμόστηκαν στους Θεολογικούς Διαλόγους μέ τούς ἑτεροδόξους -στο πλαίσιο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας- έως και τόν 19^ο αἰῶνα.

β) Ὡς πρὸς τήν 5^η §, ή ἐρμηνεία πού ἐπιχειρεῖ ὁ Σεβασμιώτατος σ' αὐτήν εἶναι ὀρθή, ἀλλά και ή ἀσάφεια τοῦ Προσυνοδικοῦ Κειμένου ἐπιτρέπει και ἄλλη ἐρμηνευτική προσέγγιση. Ἔτσι, ή «ἀπολεσθεῖσα ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν», κατά τήν ἐρμηνεία τοῦ Σεβασμιωτάτου, δέν ἀφορᾶ τούς Ὀρθοδόξους, ἀλλά τούς ἑτεροδόξους (σελ. 6). Ὅμως, και οι Ὀρθόδοξοι εἶναι κι αὐτοί Χριστιανοί. Ἔτσι, ἐπιτρέπει τό Προσυνοδικό Κείμενο τήν ἐρμηνεία, γιά ἀπολεσθεῖσα ἐνότητα ὅλων τῶν Χριστιανῶν, αὐτονοήτως συμπεριλαμβανομένων και τῶν Ὀρθοδόξων, πρᾶγμα πού ἀντίκειται στήν βιβλική και ἀκατάλυτη ἀλήθεια γιά τήν προφητεία τοῦ Χριστοῦ γιά τήν Ἐκκλησία, ὅτι «πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσι αὐτῆς». Ἔνα Συνοδικό Κείμενο ὀφείλει νά εἶναι σαφέστατο και ὄχι διαφορούμενο.

Ὡς πρὸς τόν νεολογισμό: «διηρημένη Ἐκκλησία», γιά νά ἀποφευχθεῖ τόσο ή παράχρησή του ὅσο και οι θεολογικές ἀντεγκλήσεις, καλό εἶναι νά υἱοθετηθεῖ ή δογματική ἀκρίβεια, ὅπως αὐτή διατυπώνεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀπό τόν Ἅγιο Ταράσιο, Πατριάρχη Κων/πόλεως και Πρόεδρο τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, σέ Ἐπιστολή του πρὸς τόν Πάπα Ρώμης Ἀνδριανό: «Και οὐδαμῶς εἶασε Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, ή πέτρα ἐν ἧ ἑστηριγμένοι ἐσμέν, τόν ἄνωθεν ὕφαντόν διόλου χιτῶνα, εἶπουν τήν παρ' αὐτοῦ και ἐπ' αὐτόν οἰκοδομηθεῖσαν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ διεσχισμένην και διερρηγμένην, και τά μέλη ἄλλοτε ἄλλως κινούμενα» (PG 98, 1440 C). Ἄν ὅμως εἶναι ἀνάγκη νά χρησιμοποιηθεῖ ὁ παραπάνω νεολογισμός («διηρημένη Ἐκκλησία»), νά διευκρινίζεται, ὅτι ὁ νεολογισμός αὐτός δέν ἀφορᾶ τόν ὄντολογικό (ὕπαρξιακό) χαρακτήρα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ μόνου μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Τό καλύτερο και δογματικῶς ἐπιβεβλημένο, ὅμως, εἶναι νά ἀποφεύγεται τελείως ὁ νεολογισμός αὐτός, γιατί τροφοδοτεῖ τήν διγλωσσία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, τόσο τῶν ἑτεροδόξων, ὅσο δυστυχῶς και τῶν Ὀρθοδόξων, και δημιουργεῖ ἀνεπίτρεπτη σύγχυση

στό πλήρωμα τῆς Ὁρθόδοξης καί μόνης Ἐκκλησίας καί πέραν τούτου, ἀκριβέστερα, εἶναι τελείως ἄστοχος.

γ) Ἡ «διορθωτική πρότασις» πού εἰσηγεῖται ὁ Σεβασμιώτατος κ. Χρυσόστομος στήν § 6 τοῦ Προσυνοδικοῦ Κειμένου, εἶναι καίρια καί σωστή. Θά ἀποφευχθοῦν πράγματι πολλές ἀσάφειες καί συγχύσεις στήν ὀρθή κατανόηση τοῦ Κειμένου, ἂν ἀντικατασταθεῖ ἡ πρότασις: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τήν ἱστορικήν ὑπαρξιν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν μὴ εὐρισκομένων ἐν κοινῶν μετ' αὐτῆς», μέ τήν Πρότασή του: «ἄλλων ἢ λοιπῶν Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καί Κοινοτήτων» (σελ. 9). Ἡ διορθωτική αὐτή Πρότασις τοῦ Σεβασμιώτατου εἶναι μὲν στήν σωστή κατεύθυνση, δέν διασφαλίζει ὁμως τὰ ἀκριβῆ ὅρια τῆς Μίας, μόνης καί ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καί ὡς ἐκ τούτου προκύπτουν ἀναπόφευκτα ἐσφαλμένες ἐκκλησιολογικές ἐρμηνεῖς.

Τό Προσυνοδικό Κείμενο, βέβαια, στήν § 6 ἐπιχειρεῖ τήν δικαίωση τῆς συμμετοχῆς «εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν τῶν νεοτέρων χρόνων, ἐν τῇ πεποιθῆσει ὅτι διὰ τοῦ διαλόγου δίδει δυναμικήν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καί τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικόν σκοπόν τήν προλείανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τήν ἐνότητα». Ἐδῶ, διερωτώμεθα, ἂν οἱ συντάκτες τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ σοβαρολογοῦν! Δίνει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία «δυναμικήν μαρτυρίαν τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας», ὅταν προσυπογράφει συγκεκριμένα Κοινά Κείμενα λ.χ. μέ τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους, μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς (Balmand, Ραβέννα) καί μέ τοὺς Προτεστάντες (Porto Alegre, Busan); Καί πῶς ὑποστηρίζεται ὁ παραπάνω ἰσχυρισμός, ὅταν τὰ Κοινά αὐτά Κείμενα δέν ἔχουν ἀξιολογηθεῖ ἀπὸ τίς Ἱεραρχίες τῶν Τοπικῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν; Ἡ πικρὴ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ὡς Ὁρθόδοξοι, στήν προκειμένη περίπτωση, παρουσιαζόμεσθε νά ἔχουμε ἔλλειμμα Κανονικότητας, Συνοδικότητας καί Ὁρθόδοξης αὐτοσυνειδησίας.

δ) Ὡς πρὸς τήν §16 τοῦ Προσυνοδικοῦ Κειμένου, ἔχουμε νά παρατηρήσουμε, ὅτι αὐτό πού ἐπιχειρεῖται ἐδῶ ὑπερβαίνει τίς ἀρμοδιότητες τῆς συγκεκριμένης Πανορθόδοξου Συνόδου, ἐπειδὴ αὐτὴ στήν πράξη ἐμφανίζεται ὡς μιά διηυρημένη Σύνοδος Προκαθημένων. Κατὰ συνέπεια, εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἐπισφαλές καί ἀνεπίτρεπτο μιά Πανορθόδοξη Σύνοδος, μέ σοβαρό ἔλλειμμα Συνοδικότητας (χωρὶς τήν ἐνεργό – διὰ ψήφου συμμετοχὴ ὅλων τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ δυνατόν), νά ἐπιχειρεῖ νά νομιμοποιήσῃ

Πανορθόδοξως τήν συμμετοχή τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Οἰκουμενική Κίνηση, τό «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» (Π.Σ.Ε.) καί σέ διαχριστιανικούς ὀργανισμούς, καί περιφερειακά ὄργανα, ὅπως ἡ «Διάσκεψη τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν» (Κ.Ε.Κ.) καί τό «Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς» (Σ.Ε.Μ.Α.). Καί τοῦτο, παρά τό γεγονός ὅτι οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Γεωργίας καί τῆς Βουλγαρίας ἀπεχώρησαν ἀπό τό Π.Σ.Ε. τό 1997 καί τό 1998 ἀντίστοιχα.

ε) Τά γραφόμενα ἀπό τόν Σεβασμιώτατο γιά τήν ἀπόρριψη τῆς λεγόμενης «Βαπτισματικῆς Θεολογίας» μᾶς βρίσκουν κατ' ἀρχήν σύμφωνους σέ θεωρητικό ἐπίπεδο, δέν συμφωνοῦμε ὅμως σέ πρακτικό ἐπίπεδο μέ ὅσα γράφει ὁ Σεβασμιώτατος περί τοῦ «ἐγκύρου καί ὑποστατοῦ τοῦ βαπτίσματος» στήν «κατ' οἰκονομίαν ἀποδοχήν» τῶν ἑτεροδόξων. Συγκεκριμένα, γράφει ὁ Σεβασμιώτατος: «Ἡ «κατ' οἰκονομίαν» αὕτη ἀποδοχή τῶν ἑτεροδόξων ὑπό τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, διά Λιβέλλου καί διά Χρίσματος, συνεπάγεται μέν τήν «κατ' οἰκονομίαν» ἀποδοχήν ὡς ἐγκύρου καί ὑποστατοῦ τοῦ βαπτίσματος, ὄχι ὅμως καί ὅλων τῶν λοιπῶν μυστηρίων ἢ τῆς ἀντίστοιχης Ὁμολογίας («Ἐκκλησίας») (σ. 11).

Οἱ ὅροι «ἐγκυρο» καί «ὑποστατό» μυστήριον σημαίνουν τό μυστήριον «πού ἔχει ἰσχὺ» καί «ὑφίσταται», ἀντιστοίχως. Ἡ ἀποδοχή ὅμως τῶν ἑτεροδόξων ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, διά Λιβέλλου καί διά Χρίσματος, στήν περίπτωση ἀσκήσεως τῆς «οἰκονομίας», δέν σημαίνει τήν ἀποδοχή τοῦ Βαπτίσματός τους ὡς «ἐγκύρου» καί ὡς «ὑποστατοῦ». Κάτι τέτοιο δέν μαρτυρεῖται οὔτε ἄμεσα οὔτε ἔμμεσα ἀπό τόν 7^ο Κανόνα τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὔτε ἀπό τόν 95^ο τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ὡς γνωστόν, οἱ Κανόνες αὐτοί περιγράφουν τόν τρόπο καί τό πλαίσιο τῆς «κατ' οἰκονομίαν» ἀποδοχῆς τῶν ἑτεροδόξων, πού ἐπιστρέφουν στήν Ὁρθοδοξία.

Τό γράμμα καί τό πνεῦμα τῶν Ἱερῶν αὐτῶν Κανόνων προϋποθέτουν τό θεολογικό ὑπόβαθρό τους. Προϋποθέτουν καί τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας. Ἀφοῦ δηλαδή ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία καί μόνη, ὡς τό ἕνα θεανθρώπινο μυστηριακό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καί ἡ Ἐκκλησία «σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις», κατά τόν Ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα, εἶναι θεολογικά ἄστοχον, ἀποστηρίζεται ὅτι ὑπάρχουν ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια, πράγμα πού δέν μαρτυρεῖται πουθενά στήν διαχρονική Ἱερή Παράδοση. Ἄλλωστε, ἂν τό Βάπτισ-

σμα τῶν ἑτεροδόξων πού γίνονται δεκτοί «κατ' οἰκονομίαν», διά τοῦ Ἁγίου Χρισματος, εἶναι «ἔγκυρο» καί «ὑποστατό», ποιός θεολογικός λόγος ἀποκλείει ὅλα τά ἄλλα μυστήρια, ὡς «ἔγκυρα» καί «ὑποστατά»; Ἀπολύτως, κανένας θεολογικός λόγος. Προπάντων, ὅμως, ἂν εἶναι «ἔγκυρο» καί «ὑποστατό» τό Βάπτισμα τῶν ἑτεροδόξων, τότε εἶναι θεολογικά καί λογικά συνεπές, νά ἀποδεχθοῦμε, ἀναγκαίως, ὅτι «ἔγκυρη» καί «ὑποστατή» εἶναι καί ἡ Ἱερωσύνη τους, καί κυρίως ἡ «ἐκκλησία» τους. Πρᾶγμα ἄτοπο. Κανένα μυστήριό τους δέν ὑφίσταται, γιατί, ἀπλῶς, ἐκτός Ἐκκλησίας δέν μποροῦν νά ὑπάρχουν μυστήρια. «Ἐπόμενος τοῖς ἁγίοις Πατράσι», δέν συμφωνῶ καθόλου μέ ὅσα ὁ Σεβασμιώτατος κ. Χρυσόστομος μέ ἐμφανίζει νά συμφωνῶ. Πιό συγκεκριμένα, δέν ἀποδέχομαι, σέ καμία περίπτωση, ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοί ἔχουν «ἔγκυρο» καί «ὑποστατό» Βάπτισμα, ἢ κάποιο ἄλλο μυστήριο. Καί τοῦτο, ἐπειδή ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός δέν εἶναι Ἐκκλησία.

Τό πνεῦμα τῶν μνημονευθέντων Ἱερῶν Κανόνων εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία – φιλανθρώπως ἐνεργοῦσα καί κατ' οἰκονομίαν– δέχεται «τούς προστιθεμένους τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, καί τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπό αἰρετικῶν», πάντοτε, ὑπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ἄλλοτε χρίοντας καί ἄλλοτε βαπτίζοντάς τους. Σέ καμία περίπτωση, ὅμως, δέν λένε οἱ Ἱεροί Κανόνες (7ος τῆς Β' καί 95ος τῆς Πενθέκτης), ὅτι τό Βάπτισμα κάποιου ἀπό τούς ἑτεροδόξους εἶναι «ἔγκυρο» ἢ «ὑποστατό». Καί, φυσικά, τά «ὄρια» τῆς Ἐκκλησίας παραμένουν, πάντοτε καί ταυτόχρονα, κανονικά καί χαρισματικά.

Στή σ.14 τοῦ Ὑπομνήματός του ὁ Σεβασμιώτατος ὑποστηρίζει, «ὅτι ἄνευ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἢ διάκρισις μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί αἰρέσεως δέν τυγχάνει ἐφικτή». Ἡ ἄποψη αὐτή τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Χρυσοστόμου εἶναι ἀτυχής καί ἐσφαλμένη, γιατί διαψεύδεται ἀπό τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως κατατίθεται αὐτή στήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία. Ἡ «διάκρισις μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί αἰρέσεως» τυγχάνει ἐφικτή, κατεξοχήν, ἀπό τούς χαρισματικούς φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας, τούς ἁγίους της, οἱ ὁποῖοι – ἔχοντες ἐνεργά τά πνευματικά αἰσθητήριά τους – ἔχουν πρωτίστως τό χάρισμα τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων. Ἔτσι, ἀντιλαμβάνονται πολύ καλά τήν βιουμένη ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι τά αἰρετικά δόγματα ἔχουν ὡς εἰσηγητή τους τό ἀκάθαρτο πνεῦμα, τόν Διάβολο. Ἡ αἵρεση, πρωτίστως, κατά τήν Ἁγία Γραφή, εἶναι διδασκαλία δαιμονίων καί ἐμπνέεται ἀπό τά πονηρά πνεύματα (βλ. σχετικῶς Α' Τιμ. 4,1).

Κατά τήν Ἀσκητική Γραμματεία, γενικῶς, ὁ ἴδιος ὁ Διάβολος ἔφερε στόν κόσμον κάθε κακοδοξία καί αἵρεση, ἐνῶ κατά τόν στυλο τῆς Ὁρθοδοξίας Μέγα Ἀθανάσιον, ἡ αἵρεση «οὐκ ἔστι τῶν Ἀποστόλων, ἀλλά τῶν δαιμόνων καί τοῦ πατρός αὐτῶν τοῦ Διαβόλου· καί μᾶλλον ἄγονος καί ἄλογος καί διανοίας ἔστιν οὐκ ὀρθῆς, ὡς ἡ τῶν ἡμιόνων» (Βίος καί πολιτεία Μεγάλου Ἀντωνίου, 82, PG, 26,960 B). Μέ τό ἴδιο πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ χωρίου οἱ Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων χαρακτηρίζουν τοὺς αἵρετικούς φρενοβλαβεῖς (πνευματικῶς). Ἡ κατά χαρισματικό τρόπο διαπίστωση τῆς αἵρέσεως πιστοποιεῖται, ἱστορικά, στά πρόσωπα τῶν Ἁγίων Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου, Ἀθανασίου καί Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Γρηγορίου Παλαμά, Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, Ἰουστίνου Πόποβιτς, γιά νά περιοριστῶ ἐντελῶς ἐνδεικτικά σ' αὐτούς.

Οἱ θεοφόροι Πατέρες, ἀπλῶς, μέ τίς Συνοδικές Ἀποφάσεις τους, διασαφηνίζουν, περιχαρακώνουν καί ἐπικυρώνουν θεολογικά καί θεσμικά τήν βιουμένη δογματική συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, πού ἐκφράζεται πρωτίστως ἀπό τοὺς χαρισματικούς της φορεῖς, τοὺς ἁγίους. Σέ διαφορετική περίπτωση, θά ἦταν δυνατό νά μή συνέλθει Πανορθόδοξη Σύνοδος ἐπί αἰῶνες, προκειμένου νά διακρίνει μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί αἵρέσεως, ἐνόσω θά κυριαρχεῖ σύγχυση στοὺς πιστοὺς γιά τήν ἀκρίβεια τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, καί οἱ πιστοί θά διατρέχουν τόν ἔσχατο κίνδυνο τῆς σωτηρίας τους, ἀναμένοντας, κατά τόν Σεβασμιώτατο, τήν σύγκληση «τοῦ μόνου ὀργάνου διατηρήσεως, διασφαλίσεως καί διακηρύξεως τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως» (σ.15).

στ) Τέλος, τό πνεῦμα τῆς § 23 τοῦ Προσυνοδικοῦ Κειμένου ἐμφανίζεται νά καταργεῖ, θεσμικά, τόν ἱεραποστολικό χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ὀνόματι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Μέσα στό πνεῦμα αὐτό θεωροῦνται ὅλοι οἱ Χριστιανοί «ἐμπνεόμενοι ὑπό τῶν κοινῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς πίστεως ἡμῶν». Δηλαδή, εἶναι δυνατόν ποτέ, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, οἱ αἵρετικές δογματικές διδασκαλίαι τῶν ἑτεροδόξων Χριστιανῶν νά συνιστοῦν «κοινές θεμελιώδεις ἀρχές τῆς πίστεως ἡμῶν»; Αὐτό εἶναι ὄχι μόνο ἐκκλησιαστικῶς, ἀλλά καί ἐπιστημονικῶς ἀπαράδεκτο, ὡς βλάσφημο καί ἀτεκμηρίωτο.

Καί τό ἐπιμύθιο τοῦ Προσυνοδικοῦ Κειμένου ἐπισφραγίζει τό ὅλο Οἰκουμενιστικό-συγκρητιστικό πνεῦμα τοῦ πρὸς Συνοδική ἔγκριση προτεινομένου Κειμένου:

«Δεόμενοι, ὅπως οἱ Χριστιανοί ἐργασθῶμεν ἀπό κοινού, ὥστε νά ἀποβῆ ἐγγύς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Κύριος θά ἐκπληρώσῃ τήν ἐλπίδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί “γενήσεται μία ποιμνη, εἰς ποιμήν” (Ιω. 10,16)».

Ἐδῶ, ἀπλῶς, θά ἐρωτήσω, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς: Ποῦ προτείνεται ἀπό τόν Κύριό μας στούς Ἀποστόλους ἢ ἀπό τίς Οἰκουμενικές ἢ Τοπικές Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπό κοινού συνεργασία μέ τούς ἑτεροδόξους γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμον; Πουθενά! Γι' αὐτό, ἂν δέν καταψηφίσετε τό συγκεκριμένο Προσυνοδικό Κείμενο, τουλάχιστον, νά τό ἐπαναδιατυπώσετε, ριζικά ἀναθεωρημένο.

«Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετά φόβου Θεοῦ»!

Μέ βαθύτατο σεβασμό
ἀσπάζομαι τήν δεξιά Σας

Δημήτριος Τσελεγγίδης
Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Α.Π.Θ.